

Algemene regeling betreffende de kwaliteit van voortbrengselen van de landbouw en de visserij
(Landbouwkwaliteitswet)

MEMORIE VAN ANTWOORD
(Ingezonden 5 oktober 1970)

Nr. 6

(De vroegere stukken zijn gedrukt in de zitting 1968–1969)

Algemeen

1. Het verheugt de ondergetekenden dat de vaste Commissie voor Landbouw en Visserij, in welke handen dit wetsontwerp is gesteld, in grote meerderheid de indiening van het ontwerp, alsmede de strekking daarvan toejuicht. Evenzo strekt de betuigde erkentelijkheid voor de inhoud van de memorie van toelichting tot voldoening.

2. De ondergetekenden hebben met genoegen vernomen, dat de leden, behorende tot de fracties van de K.V.P., de A.R.P. en de C.H.U. er ten volle mee kunnen instemmen, dat de nieuwe regeling het karakter van een machtigingswet zal dragen en dat zij het in het laatste lid van artikel 2 omschreven terugtrekingsprincipe onderschrijven.

De hier aan het woord zijnde leden die toejuichen, dat alvorens een algemene maatregel van bestuur wordt uitgevaardigd, gewijzigd of ingetrokken de daarbij betrokken bedrijfslichamen, commissies of andere organisaties zullen worden gehoord stellen de vraag, of hetzelfde niet dient te gelden voor ministeriële beschikkingen van algemene aard.

Hieromtrent merken de ondergetekenden op, dat het niet in hun voornemen ligt wijziging te brengen in de thans bestaande praktijk alle regelingen van algemene aard, welke betrekking hebben op de kwaliteit van produkten om advies aan de vorenbedoelde organisaties voor te leggen. Er bestaat geen bezwaar tegen een dienovereenkomstig voorschrift in het wetsontwerp op te nemen.

Een daartoe strekkende wijziging is in bijgaande nota van wijzigingen opgenomen onder 3. Deze wijziging maakt tekstueel tevens een aanpassing van het vierde lid van artikel 2 noodzakelijk, waarin is voorzien in de nota van wijzigingen onder 4.

Anders dan de zojuist bedoelde leden, hebbende leden van de C.P.N.-fractie er bezwaar tegen, dat het wetsontwerp het karakter van een raamwet heeft gekregen. Daardoor wordt, aldus deze leden, aan de Regering en met name de Minister van Landbouw en Visserij een reeks van bevoegdheden toegekend, waarover het parlement – afgezien van controle achteraf – geen zeggenschap heeft, een systeem van regeren via algemene maatregelen van bestuur waartegen bedoelde leden ernstig bezwaar hebben, een bezwaar, dat huns inziens niet verminderd wordt door de inschakeling van produkt- en bedrijfschappen.

De ondergetekenden kunnen de bezwaren van deze leden niet delen; reeds omdat de ervaring heeft geleerd, dat regelen op het onderhavige gebied veelvuldig aan wijziging onderhevig zijn, achten de ondergetekenden het niet mogelijk dat deze regelen bij de wet zelve worden vastgesteld.

De ondergetekenden mogen in dit verband verwijzen naar wetten als de Warenwet, de In- en uitvoerwet en de Zaaizaaden Plantgoedwet, waarbij op grond van soortgelijke overwegingen dezelfde opzet is gekozen.

Overigens zullen de ondergetekenden gaarne aan het verzoek van de leden behorende tot de K.V.P., A.R.- en C.H.U.-fracties, voldoen, aan de Kamer periodiek verslag uit te brengen over de op grond van de wet genomen maatregelen. De eerste ondergetekende stelt zich voor jaarlijks een zodanig overzicht te verstrekken.

Naar aanleiding van de vraag van de zijde van de G.P.V.-fractie of het niet de voorkeur verdient het vaststellen van kwaliteitsbepalingen uitsluitend over te laten aan de produktieschappen, wijzen de ondergetekenden erop, dat de produktieschappen, evenals vele bedrijfschappen krachtens hun autonome bevoegdheden kwaliteitsbepalingen kunnen vaststellen. Juist in verband hiermede is in het vijfde lid van artikel 2 het zogenaamde terugtreddingsprincipe opgenomen. Tevens moet echter de mogelijkheid bestaan dat de centrale overheid een regeling op het onderhavige gebied treft voor het geval voor een bepaald produkt geen produktieschap of bedrijfschap is ingesteld, dan wel indien bijvoorbeeld de noodzaak tot het treffen van een regeling uit een besluit van een volkenrechtelijke organisatie voortvloeit, doch het betrokken bedrijfslichaam geen voorziening treft of kan treffen.

De vraag van de leden, behorende tot de K.V.P.-, A.R.- en C.H.U.-fracties of de Regering omtrent de opzet en inhoud van het wetsontwerp contact heeft gezocht met de E.E.G.-autoriteiten wordt door de ondergetekenden ontkennend beantwoord.

Alleen reeds door de omstandigheid dat het ontwerp het karakter draagt van een raamwet, hebben de ondergetekenden daartoe geen aanleiding gezien.

3. Hoewel, anders dan de leden van de P.v.d.A.-fractie veronderstellen, de wet niet als tweede doelstelling heeft de bescherming van de consument, is in de huidige ontwikkeling het consumentenbelang als een aspect van het economisch beleid niet meer weg te denken. Daarom is in de memorie van toelichting ook vermeld, dat de ondergetekenden het gewent achten in de wet te bepalen, — zoals geschied is in artikel 5, tweede lid — dat en hoe rekening ware te houden met de consumentenbelangen. Zij zijn van mening dat hiermede op voldoende duidelijke wijze tot uitdrukking is gebracht dat, waar de krachtens het ontwerp vast te stellen regelen tot bevordering van de afzet dienen te strekken, daarbij de belangen van de consument stellig niet mogen worden veronachtzaamd.

Deze leden zouden het waarden indien er naar zou worden gestreefd, dat keuringen en controles, verricht op grond van de Landbouwkwaliteitswet, op dezelfde tijd en wijze zouden geschieden, als die, welke op grond van andere wetten (Warenwet, Vleeskeuringswet) plaatsvinden. In verband met deze opmerking wijzen de ondergetekenden erop, dat zij er uiteraard naar streven, dat het controlesysteem zo eenvoudig mogelijk functioneert. Het zal echter niet steeds te vermijden zijn, dat ten aanzien van een bepaald produkt naast de kwaliteitsvoorschriften in het agrarische vlak, regelingen bestaan, b.v. op grond van de Warenwet, hetgeen mede kan brengen dat dubbele controles plaatsvinden. Er zal naar worden gestreefd, dat de controle zodanig wordt uitgevoerd dat het bedrijfsleven zo min mogelijk overlast wordt aangedaan. De ondergetekenden stemmen in met de opmerking van de bedoelde leden, dat een overmaat van keuringen en controles gemakkelijk tot irritatie kan leiden bij degenen die ermee worden geconfronteerd.

4. Zoals reeds onder 3 door de ondergetekenden naar voren is gebracht heeft het onderhavige wetsontwerp, hoewel de belangen van de consument hierbij ook in het spel zijn, de bevordering van de afzet als doelstelling. De kwaliteitskeuringen dienen de belangen van het bedrijfsleven; het is daarom billijk dat dit zelf in eerste instantie de kosten draagt. Op grond van deze overweging zien de ondergetekenden geen aanleiding voor de centrale overheid, zoals van de zijde van de K.V.P., A.R.P. en C.H.U. werd gevraagd, bij te dragen in de kosten van de privaatrechtelijke controle-instellingen. Wel neemt de overheid de kosten verbonden aan het Rijkstoezicht op de controle-instelling voor haar rekening. De wijze van financiering van soortgelijke regelingen in andere E.E.G.-landen, waarnaar van dezelfde zijde werd geïnformeerd, wordt hieronder in het kort aangeduid.

België

Preventieve en repressieve kwaliteitscontroles zijn naar gelang van de aard van de produkten toevertrouwd aan de Natio-

nale dienst voor de afzet van land- en tuinbouwprodukten en aan de Nationale zuiveldienst.

De kosten van de activiteiten van deze diensten worden in het algemeen gedragen door het betrokken bedrijfsleven.

Slechts in uiterste gevallen dekt de overheid exploitatietekorten of althans de kosten van bepaalde dienstverleningen door bijzondere kredieten.

Bondsrepubliek Duitsland

De controle wordt verricht door de overheid.

Daarbij bestaat de mogelijkheid dat van de zijde van het bedrijfsleven bij controle-activiteiten deskundigen worden ingeschakeld (par. 6, vierde lid, Lebensmittelgesetz).

Aldus draagt het bedrijfsleven bij in de kosten van uitvoering van de controle.

Frankrijk

De controle op de naleving van kwaliteitsvoorschriften wordt uitgevoerd door de overheid (Service de la répression des fraudes), die daartoe naast eigen controleurs gebruik maakt van controleurs die door het bedrijfsleven beschikbaar worden gesteld. Op deze wijze draagt derhalve ook in Frankrijk het bedrijfsleven bij in de controlekosten.

Italië

De organisatie van het kwaliteitscontrolewezen in dit land is nog niet voltooid.

De kosten verbonden aan de kwaliteitscontrole van groenten en fruit worden gedeeltelijk gedekt door een bij export geheven merkbelasting (20 lire per 100 kg). Het is niet exact aan te geven welk deel van de kosten uit de opbrengst hiervan kan worden gedekt.

De kosten van kaaskwaliteitscontrole worden door de producenten zelf gedragen.

Ter beantwoording van de vraag, hoe de financiering in ons land thans op het hierbedoelde terrein plaatsvindt, met name ten aanzien van fruit, boerenmelk, consumptiemelk, boter, kaas, eieren en slachtgevoegte verwijst de eerste ondergetekende naar onderstaand overzicht.

a. Fruit.

De controle bij invoer uit derde landen wordt verricht door de Algemene Inspectiedienst van het Ministerie van Landbouw en Visserij (A.I.D.).

De kosten zijn voor rekening van de overheid. De controle bij uitvoer wordt verricht door het Uitvoercontrolebureau voor Tuinbouwprodukten; de kosten worden gedragen door de aangeslotenen (producenten en handelaren) en bedragen gemiddeld f 0,35 per 100 kg.

b. Boerenmelk

De controle wordt verricht door Regionale Organen, die zijn aangesloten bij en zich onder toezicht hebben gesteld van het Centraal Orgaan; de kosten worden gedragen door de aangesloten zuivelfabrieken en bedragen ruim f 0,14 per 1000 kg melk.

c. Consumptiemelk

Voor consumptiemelk gelden geen andere eisen dan die krachtens de Warenwet.

d. Boter

De controle krachtens de Botermerkenwet 1905 wordt verricht door Botercontrolestations; de kosten worden gedragen door de aangeslotenen (producenten en ompakkers-handelaren) en belopen f 0,65 per 100 kg voor beide categorieën tezamen.

De controle bij uitvoer wordt verricht door het Zuivel Kwaliteitscontrole Bureau; de kosten worden gedragen door de aangeslotenen (producenten en handelaren) en bedragen f 0,22

per 100 kg, vermeerderd met f 0,65 per 100 kg uitgevoerd produkt.

De kosten, verbonden aan de controle in het kader van het Rijkstoezicht, worden gedragen door de overheid.

e. Kaas

De controle krachtens de Kaasmerkenwet 1911 wordt verricht door Kaascontrolestations; de kosten worden gedragen door de aangeslotenen (producenten) en belopen f 0,53 per 100 kg.

De controle bij uitvoer wordt verricht door het Zuivel Kwaliteitscontrole Bureau; de kosten worden gedragen door de aangeslotenen (producenten en handelaren) en bedragen f 0,16 per 100 kg.

De kosten verbonden aan de controle in het kader van het Rijkstoezicht, worden door de overheid gedragen.

f. Eieren

De controle op de naleving van de kwaliteitsnormen voor eieren – vervat in verordeningen van bedrijfslichamen – wordt verricht door de A.I.D. en door de Keuringsdienst van Waren. De kosten zijn voor wat de A.I.D. betreft voor rekening van de overheid.

De kosten verbonden aan de controle bij de detaillisten, door de Keuringsdiensten van Waren verricht, worden voor de helft betaald door de gemeenten en voor de helft door het Rijk en de bedrijven die aan het Warenwetrecht zijn onderworpen.

g. Slachtpluimvee

De controle op de naleving van de door het Bedrijfschap Pluimveehandel en -industrie gestelde kwaliteitseisen wordt verricht door de A.I.D. De kosten zijn voor rekening van de overheid.

De vraag van de leden van de P.v.d.A.-fractie, die het betreuren, dat in de memorie van toelichting niet een berekening is opgenomen van de kosten, die de keuringen en controles met zich zullen brengen, of het de bedoeling is, dat alle kosten, ook die van bureaus, besturen, directies, salarissen van met keuring en controle belaste personen worden betaald uit de in artikel 11 bedoelde bedragen, wordt door de ondergetekenden bevestigend beantwoord. Zoals hiervoor reeds is gesteld zien de ondergetekenden geen aanleiding bij te dragen in de kosten, zodat de vraag van de zijde van dezelfde fractie of de rijksoverheid een aandeel in de kosten neemt, ontkennend wordt beantwoord. Voor wat de vraag omtrent de hoogte van de bedragen en hun invloed op de prijzen der produkten betreft, verwijzen de ondergetekenden naar het hiervoor opgenomen overzicht, waarin produktsgewijze de beschikbare gegevens zijn vermeld. Naar aanleiding van de vraag of een overzicht kan worden gegeven van het bedrag aan boeten, dat de diverse thans bestaande controle-instellingen vorig jaar hebben geïnd, vermelden de ondergetekenden dat in 1968 door de Botercontrolestations boeten zijn geïnd tot een bedrag van f 86 375, door de Kaascontrolestations f 2 202 184, door het Z.K.B. f 43 902 en door het U.C.B. f 3 200.

Het U.C.B. heeft deze bedragen gestort in een fonds voor sociale voorzieningen; de zuivelcontrole-instellingen hebben de kosten gedeeltelijk gestort in een fonds voor sociale voorzieningen en een fonds voor vakopleiding, gedeeltelijk aangewend ter dekking van de exploitatiekosten.

De vraag van de leden van de K.V.P.-, A.R.- en C.H.U.-fracties of deze basiswet de mogelijkheid zal bieden de controle te vereenvoudigen, voor zover in het huidige systeem doublures mochten voorkomen, beantwoorden de ondergetekenden bevestigend. In dit verband wijzen de ondergetekenden erop dat het zuivelbedrijfsleven een commissie heeft ingesteld, welke onder meer tot taak heeft na te gaan of uit doelmatigheidsoverwegingen een samenvoeging van de thans werkzame stations moet worden nagestreefd.

5. De leden van de fractie van de V.V.D. die eveneens van oordeel zijn, dat goede regelingen met betrekking tot de kwaliteit van voortbrengselen van de landbouw en de visserij van

groot belang zijn, denken daarbij terecht niet alleen aan de rechtstreekse belangen van allen, die hun bestaan in de landbouw en de visserij vinden, maar ook aan de belangrijke plaats, die beide produktietakken in het Nederlandse produktie- en exportpakket innemen. De ondergetekenden delen de mening van deze leden, dat hetgeen deze leden de kwaliteitsbewaking noemen, door de ontwikkeling van de gemeenschappelijke markt nog een extra accent heeft gekregen. Het verheugt de ondergetekenden dat genoemde leden, hoewel zij niet over het hoofd zien dat van produkt tot produkt een sterke differentiatie kan optreden, veel waarde hechten aan een grotere uniformiteit bij de opzet van de kwaliteitsregelingen, alsmede de controle op de naleving daarvan. De ondergetekenden hebben met genoegen ervan kennis genomen, dat de ruime erkenning van de door het bedrijfsleven zelf ten behoeve van de kwaliteitszorg verrichte arbeid deze leden grote voldoening heeft geschonken, evenals de positieve benadering met betrekking tot de werkzaamheid van de privaatrechtelijke controle-instellingen.

Naar aanleiding van de vragen en opmerkingen van deze leden in verband met E.E.G.-kwaliteitsregelingen diene het volgende.

Tot voor kort was de situatie aldus, dat ten aanzien van een produkt eisen konden worden gesteld krachtens de Warenwet en dat daarnaast voor dat zelfde produkt een specifieke kwaliteitsregeling kon gelden. Afgezien van de verschillen in doelstelling, was het werkingsgebied van beide regelingen echter veelal verschillend. De Warenwet-voorschriften golden in veel gevallen uitsluitend voor produkten die in het binnenland in het verkeer werden gebracht; de nationale kwaliteitsregeling daarentegen werkte veelal uitsluitend ten aanzien van uitgevoerde produkten, zodat zij niet algemeen verbindend was voor produkten die in het binnenland in het verkeer werden gebracht. Dit betekende derhalve dat, mits aan de Warenwet-eisen is voldaan, onder vigeur van de nationale regeling, produkten in Nederland in het verkeer konden worden gebracht, welke van mindere kwaliteit waren dan de produkten welke aan de eisen van de kwaliteitsregeling voldeden. Door de werking van E.E.G.-regelingen is deze situatie grondig aan het veranderen. De E.E.G. gaat geleidelijk over tot harmonisatie van de Warenwetvoorschriften en stelt daarnaast in een aantal gevallen specifieke kwaliteitsvoorschriften vast, zoals bijvoorbeeld is geschied ten aanzien van eieren.

Deze regelingen gelden dan voor een bepaald stadium van verhandeling voor het gehele E.E.G.-gebied. In deze situatie kan binnen de E.E.G. niet meer worden gesproken van uitvoerkwaliteitseisen. In de plaats van de voorheen geldende uitvoercontroleregeling treedt een regeling welke van toepassing is op alle produkten welke binnen de E.E.G. in het verkeer worden gebracht. Deze E.E.G.-regeling kan uiteraard wat de kwaliteitseisen betreft een lager niveau inhouden dan de uitvoercontroleregeling.

Indien de E.E.G.-regeling de lid-staten vrijheid laat voor de uitvoer naar derde landen nationale eisen vast te stellen, is het niet ondenkbaar dat als gevolg van de oncontroleerbaarheid van uitvoer via een andere lid-staat van de E.E.G. ons land ook zijn uitvoereisen jegens derde landen zal moeten verlagen tot het in de E.E.G. voorgeschreven peil. De ondergetekenden achten het gevaar van afglijden naar meer middelmatigheid in de zin van een rigoureuze verlaging van de kwaliteitseisen niet aanwezig, daar tot dusverre niet is gebleken, dat de E.E.G.-eisen onvoldoende niveau hebben. In ieder geval zullen de ondergetekenden er naar streven dat ook voor de toekomst regelingen tot stand worden gebracht, welke een voldoende niveau waarborgen.

6. Op de vraag van S.G.P.-zijde of het voornaamste doel van het wetsontwerp gezocht moet worden in het vergroten van de uniformiteit antwoorden de ondergetekenden, dat het ontwerp uiteraard het vergroten van de uniformiteit mede ten doel heeft. In de eerste plaats heeft echter het scheppen van de benodigde bevoegdheden ter uitvoering van E.E.G.-voorschriften als doel voor ogen gestaan. Van dezelfde zijde wordt de vraag gesteld hoever de kwaliteitscontrole de weg van produ-

cent naar consument volgt, een vraag die voortvloeide uit de aan die zijde verkregen indruk dat op veilingen vaak zeer hoge eisen worden gesteld doch dat die produkten op hun verdere gang soms hetzij door minder juiste behandeling of door menging van partijen in kwaliteit dalen, zodat de consument of de exporteur naar het oordeel van die zijde terecht klachten kan uiten. Hieromtrent merken de ondergetekenden op dat de controle uit een oogpunt van doelmatigheid veelal in het stadium van de produktie of de groothandel plaatsheeft. In de praktijk blijkt dit systeem goed te voldoen. Voor wat de produkten groenten en fruit betreft, kopen exporteurs en groothandelaren zelf op de veiling, zodat zij zich ter plaatse van de kwaliteit kunnen overtuigen. Denkbaar is dat bij snel bederfelijke waren de consument niet de kwaliteit ontvangt welke het produkt bij de aanvoer ter veiling had. Voor zover een kwaliteitsvoorschrift voor alle handelsstadia in het binnenland geldt, zal die achteruitgang in kwaliteit uit de aanduiding van de waar moeten blijken.

Anders dan van S.G.P.-zijde wordt gemeend, huldigen de ondergetekenden niet de opvatting dat *onder alle omstandigheden* de kwaliteit van produkten bestemd voor de binnenlandse markt en die bestemd voor uitvoer op gelijke wijze moet worden geregeld. In beginsel dienen de kwaliteitseisen gelijk te zijn; er moet echter rekening kunnen worden gehouden met specifieke eisen welke in het land van bestemming gelden of met plaatselijke omstandigheden (tropische markten). De vraag van deze leden of bij het uitvaardigen van de uitvoeringsmaatregelen voldoende aandacht wordt gegeven aan een gelijk gericht beleid bij de uitvoering van de Warenwet, beantwoorden de ondergetekenden bevestigend. Hoewel maatregelen ter uitvoering van de voorgestelde wet mede voorschriften kunnen inhouden met betrekking tot de aan- of afwezigheid van giftige kleurstoffen en residuen van bestrijdingsmiddelen op of in agrarische produkten, zullen deze voorschriften in het algemeen primair hun basis vinden in andere wetten, zoals de Warenwet. Een voorbeeld van deze voorschriften vormt het Kleurstoffenbesluit (Warenwet), een besluit dat strekt ter uitvoering van een E.E.G.-richtlijn.

De beschouwingen van die zijde over de inschakeling van produktschappen en bedrijfschappen bij de uitvoering van de voorgestelde wet kunnen de ondergetekenden onderschrijven.

De hier aan het woord zijnde leden, die een duidelijke verhouding tussen horizontale en verticale binding bij velerlei activiteiten, welke met de landbouw en de visserij verband houden, van grote betekenis achten, waarbij zij menen, dat voorzichtigheid van groot belang is daar anders achteraf ongewenste wrijvingen kunnen ontstaan, vroegen zich in dit verband af of bij de keuringsdienst van plantmateriaal voor de fruitteelt, waarbij de N.A.K.B.-keur vereist is, de boomkwekers niet een te duidelijk overwicht hebben op de fruittelers, welke laatsten toch zeker niet minder belanghebbend zijn dan de eersten.

De ondergetekenden zijn eveneens van mening, dat in een verticaal georganiseerd lichaam de verschillende horizontale geledingen op adequate wijze dienen te zijn vertegenwoordigd.

Het is de eerste ondergetekende niet gebleken, dat de wijze van vertegenwoordiging van de verschillende geledingen, zoals organisaties van kwekers, handelaren en fruittelers in de N.A.K.B. in de praktijk moeilijkheden heeft opgeleverd.

De veronderstelling van S.G.P.-zijde dat de ondergetekenden ervan uitgaan, dat voor het treffen van maatregelen ter uitvoering van de voorgestelde wet overeenstemming met het bedrijfsleven moet zijn bereikt, berust op een misverstand; van overeenstemming is noch in de wet, noch in de memorie van toelichting sprake. De vraag, van die zijde of het bij het uitvaardigen van algemene maatregelen van bestuur toch wel primair gaat om de kwaliteit van de produkten, kunnen de ondergetekenden echter bevestigend beantwoorden. In vele gevallen zal een regeling zich niet alleen richten op de kwaliteit van produkten in engere zin, maar ook op de sortering, verpakking en aanduiding daarvan, welke factoren immers eveneens de kwaliteit — in ruimere zin — betreffen. Op grond hiervan is de voorgestelde redactie van artikel 2, eerste lid gekozen. Uiteraard

zal er voor gewaakt worden, dat de kwaliteitsregeling niet handelsbelemmerend werkt.

7. Naar aanleiding van de opmerking, noch immer van dezelfde zijde, dat bij het uitvoeren van keuringen, die bestaan uit een aaneenschakeling van routinehandelingen, het gevaar niet is uitgesloten dat de aandacht van de betrokken ambtenaar verslapt, waardoor, zonder van nonchalance te kunnen spreken **toch de kwaliteit of zelfs de volksgezondheid in gevaar kan komen**, merken de ondergetekenden op, dat hun niet is gebleken, dat een zodanig verschijnsel zich voordoet. Verslapping wordt ook tegengegaan door de uitoefening van het toezicht van de overheid op de verrichtingen van de controle-instellingen.

Van meerbedoelde zijde wordt voorts gevraagd, of de indeling in kwaliteitsklassen internationaal wel voldoende is genormaliseerd en tevens of het waar is dat fruit, dat uit Argentinië en Nieuw-Zeeland wordt geïmporteerd met het merk „klasse extra”, zeker niet beter is dan hetwelk in Nederland als „klasse I” wordt verhandeld. Voor wat het eerste gedeelte van de vraag betreft wijzen de ondergetekenden erop, dat voor verse groenten en fruit door vrijwel *alle* exportlanden ter wereld een indeling in kwaliteitsklassen wordt toegepast. Deze indelingen wijken meestal slechts op kleine onderdelen af van de normen welke in de E.E.G. worden toegepast.

In internationaal verband (Economic Commission Europe en Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) wordt getracht om tot algehele overeenstemming inzake deze normen te komen. Voor wat het tweede gedeelte van de vraag betreft, merken de ondergetekenden op, dat voor enkele produkten de E.E.G.-eisen voor de klasse „extra” dermate hoog zijn, dat daaraan nauwelijks is te voldoen. Dit geldt uiteraard evenzeer voor uit derde landen ingevoerde produkten. Indien uit derde landen produkten worden aangevoerd, waarvan de klasse-aanduiding niet blijkt overeen te stemmen met de voor die klasse geldende eisen, vindt, alvorens de produkten tot invoer worden toegelaten, een *herindeling in een lagere klasse* plaats. Van dezelfde zijde wordt nog gevraagd hoe het in deze is met de inspectie aan de landsgrenzen of aan de grens van de E.E.G. De ondergetekenden wijzen erop, dat krachtens een E.E.G.-voorschrift de produkten afkomstig uit derde landen bij invoer in de E.E.G. aan een controle worden onderworpen. Voor wat Nederland betreft, wordt deze controle door de Algemene Inspectiedienst van het Ministerie van Landbouw en Visserij verricht.

Ten slotte wordt van genoemde zijde gevraagd of bij de keuringen naast de uitwendige beoordeling ook steeds voldoende aandacht wordt besteed aan de inwendige kwaliteit van vruchten en gewassen. In verband met de omstandigheid dat uit utiliteitsoverwegingen de kwaliteitseisen voor verse groenten en vruchten vrijwel uitsluitend de uitwendige kwaliteit betreffen, luidt het antwoord op deze vraag in het algemeen ontkennend. Slechts voor zover eveneens eisen zijn gesteld aan de inwendige kwaliteit, b.v. in verband met de bitterheid van komkommers, vindt eveneens controle op dit aspect plaats.

8. De leden, behorende tot de K.V.P.-, A.R.- en C.H.U.-fracties, zouden gaarne vernemen of de kwaliteitsuitbetalingsregeling voor melk, zo daaraan behoefte zou bestaan, ook onder de werking van deze wet te brengen zou zijn.

Naar aanleiding van deze vraag merken de ondergetekenden op dat een regeling inhoudende de verplichte betaling van melk aan veehouders naar gelang van de kwaliteit in beginsel op het onderhavige ontwerp zou kunnen worden gebaseerd. Gezien het belang van deze regeling voor de bevordering van de kwaliteit van door veehouders afgeleverde melk is de eerste ondergetekende bereid de totstandkoming van een op het ontwerp te baseren regeling te bevorderen. De uitvoering zou dan in handen van privaatrechtelijke controle-instellingen (regionale organen) kunnen worden gelegd.

Sinds enige tijd houdt echter de thans geldende regeling een pooling van kortingen en toeslagen in, in die zin, dat de door de zuivelfabrieken ingehouden kortingen worden afgedragen

aan het betreffende Regionale Orgaan, dat op zijn beurt aan de fabrieken de door deze verschuldigde toeslagen vergoedt; indien het totaal van de toeslagen dat van de kortingen overtreft, wordt het tekort over de bij het Regionale Orgaan aangesloten fabrieken omgeslagen. Aangezien de eerste ondergetekende deze pooling van wezenlijke betekenis acht voor de nagestreefde verbetering van de kwaliteit van door veehouders afgeleverde melk, is hij bereid te bevorderen dat de verplichting tot pooling in de tot stand te brengen regeling wordt opgenomen. Op basis van de huidige tekst van het ontwerp kan deze pooling evenwel niet worden voorgeschreven, weshalve bij de nota van wijzigingen in een aanvulling van het ontwerp is voorzien.

Ten einde elke twijfel omtrent de toereikendheid van het ontwerp als wettelijke basis van een kwaliteitsuitbetalingsregeling voor melk weg te nemen, zijn tevens enige andere wijzigingen opgenomen. Hoewel de toepassing van een regeling inhoudende betaling naar gelang van de kwaliteit voor andere produkten dan melk zich thans moeilijk laat denken, menen de ondergetekenden een dergelijke regeling uit een oogpunt van systematiek in een algemeen kader te moeten plaatsen.

Ter toelichting van de nota van wijzigingen diene het volgende:

Ad 1. In artikel 2, eerste lid, is thans de betaling naar gelang van de kwaliteit expliciet genoemd als onderwerp, waarop de in een landbouwkwaliteitsbesluit vervatte regelen betrekking kunnen hebben.

Ad 2. Krachtens deze toevoeging kan de hierboven genoemde verplichting tot pooling van kortingen en toeslagen worden opgelegd.

Ad 5. In artikel 8 is voorzien, dat een privaatrechtelijke controle-instelling kan worden belast met de uitvoering van de regeling inzake de betaling naar gelang van de kwaliteit van produkten.

Ad 6. In artikel 10 zijn voor controle-instellingen welke worden belast met de uitvoering van de onderhavige regeling eisen gesteld welke ten dele afwijken van die voor de overige controle-instellingen (nl. het doel van de instelling) en ten dele verder gaan. Dit laatste betreft de verplichting voor deze controle-instellingen om reglementen vast te stellen, die een goede uitvoering van de regeling waarborgen. Krachtens het derde lid (nieuw) van artikel 10 behoeven deze reglementen de goedkeuring van de eerste ondergetekende en worden zij in de *Staatscourant* bekendgemaakt.

Ad 7. Krachtens deze wijziging kan een controle-instelling welke wordt belast met de uitvoering van de regeling inzake de uitbetaling naar kwaliteit de aan de uitvoering verbonden kosten omslaan over de aangeslotenen.

De vraag van de leden behorende tot de fracties van de K.V.P., A.R.P. en C.H.U., hoe in dat verband de positie van het Centraal Orgaan en de Regionale Organen voor melkhygiëne gezien zou moeten worden, alsmede of — zo eveneens de behoefte daaraan zou blijken — de aansluiting bij de Regionale Organen zou kunnen worden geregeld wordt voor wat het laatste gedeelte betreft bevestigend beantwoord. Voor wat het eerste gedeelte van de vraag betreft, merkt de eerste ondergetekende het volgende op.

Indien bij of krachtens een algemene maatregel van bestuur, in artikel 2 van het ontwerp bedoeld, voorschriften worden gegeven met betrekking tot de verplichte betaling van melk aan veehouders naar gelang van de kwaliteit, kunnen op grond van artikel 8, derde lid (nieuw), van het ontwerp met de uitvoering van die voorschriften de Regionale Organen worden belast. Hun positie wordt dan vergelijkbaar met de huidige boter- en kaascontrolestations. Dienovereenkomstig kan aan het Centraal Orgaan een ruime adviserende bevoegdheid worden toegekend, te vergelijken met de huidige Centrale Commissies van de Botercontrolestations en van de Kaascontrolestations.

Op de vraag welke lichamen of instanties ingevolge artikel 2, derde lid dienen te worden gehoord, antwoorden de onder-

getekenden, dat naar hun mening het Produktschap voor Zuivel, het Landbouwschap en het Centraal Orgaan voor melkhygiëne om advies dient te worden gevraagd.

9. De P.v.d.A.-leden ten slotte, aan wie het was opgevallen, dat in het wetsontwerp een aantal punten uit het advies van de S.E.R.-commissie niet is overgenomen en dat andere punten anders zijn gesteld dan in dat advies, zouden gaarne de reden daarvoor vernemen. Naar aanleiding van deze vraag wijzen de ondergetekenden erop, dat in het algemeen aan de wensen van de S.E.R.-commissie is tegemoet gekomen; het wetsontwerp is zodanig ruim opgesteld, dat met name aan de wens waar mogelijk de bedrijfslichamen bij het vaststellen van kwaliteitsregelingen in te schakelen, kan worden voldaan. In dit verband wordt gewezen op artikel 2, vijfde lid (terugtreedingsprincipe), en op artikel 4 (medebewind). Mede in verband met de omstandigheid, dat de voorgestelde wet er eveneens toe strekt als basis te dienen voor regelingen ter uitvoering van E.E.G.-voorschriften is op één uitzondering na, het advies ook aan de privaatrechtelijke controle-instellingen de bevoegdheid toe te kennen materiële eisen te stellen niet overgenomen.

De uitzondering heeft betrekking op de regionale organen voor melkhygiëne. Gezien de verschillen welke regionaal nog bestaan in de uitvoering van de regeling inzake de uitbetaling van melk aan veehouders naar gelang van de kwaliteit, geven de ondergetekenden er voorshands de voorkeur aan de bevoegdheid tot het vaststellen van uitvoeringsregelingen over te laten aan de regionale organen. Voor het overige prefereren de ondergetekenden het systeem van de Landbouwwet 1938, dat tot tevredenheid, ook van het bedrijfsleven, heeft gewerkt.

Artikelen

Artikel 2, lid 1. Verwijzende naar de memorie van toelichting, waarin wordt gezegd, dat dit eerste lid mede de mogelijkheid voorziet van regeling van gedragingen, d.w.z. zowel geboden als verboden, verband houdende met de onderwerpen waarop de regelen betrekking hebben, vroeg men zich van K.V.P., A.R.- en C.H.U.-zijde af, of dit wel voldoende duidelijk uit de wetstekst zelf blijkt.

Deze vraag wordt door de ondergetekenden bevestigend beantwoord. De term „regelen stellen” brengt immers mede, dat zij op gedragingen betrekking kunnen hebben; de enige beperking ligt daarin, dat zij rechtstreeks gericht moeten zijn op de kwaliteit, moeten strekken tot bevordering van de afzet en dat zij betrekking moeten hebben op de oorsprong, de hoedanigheid enz. van landbouwprodukten.

Bovendien wijst het feit, dat blijkens artikel 18 een strafsanctie wordt geïntroduceerd met betrekking tot het bij deze regelen bepaalde erop, dat deze regelen ge- en verboden inhouden, welke uiteraard niet anders dan gedragingen kunnen betreffen. Ten slotte moge nog worden verwezen naar artikel 9, eerste lid, waar eveneens wordt uitgegaan van de veronderstelling, dat in een landbouwkwaliteitsbesluit regelen ten aanzien van gedragingen worden gesteld.

Naar aanleiding van de toelichting, waar gesproken wordt van „nopen tot onbekrompen delegatie” met name in verband met toekomstige E.E.G.-voorschriften, vroegen de C.P.N.-leden of dit in de praktijk zal betekenen, dat een te nemen algemene maatregel van bestuur getoetst zal moeten worden aan allerlei E.E.G.-bepalingen, waarmee in wezen afstand zou worden gedaan van een stuk nationale wetgeving. De ondergetekenden merken op, dat de nationale wetgevende bevoegdheid inderdaad in zoverre beperkt is, dat de vast te stellen voorschriften niet in strijd mogen zijn met bestaande E.E.G.-bepalingen.

Artikel 2, lid 2. Van V.V.D.-zijde wordt opgemerkt, dat er tussen de kwaliteit van een produkt en de hier genoemde eisen niet per se een nauwe correlatie behoeft te bestaan; vaak geldt dat wel voor de produktiekosten. De ondergetekenden kunnen deze opmerking in zijn algemeenheid niet onderschrijven. Immers, o.m. de gebezigde grondstoffen en toevoegingen, de

gebruikte verpakkingsmaterialen en de wijze van bewerking van een produkt zullen in het algemeen wel degelijk de kwaliteit beïnvloeden. Daarbij behoeft vaak van kostenverhoging geen sprake te zijn.

Uiteraard zou in het bijzonder het stellen van zware eisen met betrekking tot de inrichting en het gebruik van bedrijfsgebouwen de produktiekosten nadelig kunnen beïnvloeden. De ondergetekenden zijn dan ook van mening, dat van deze bevoegdheid een gepast gebruik zal dienen te worden gemaakt, en slechts in die gevallen, waar ter verzekering van de kwaliteit van een produkt dergelijke eisen strikt noodzakelijk zijn. Een voorbeeld hiervan vormen de eisen aan bedrijfsruimten van boterproducenten en -ompakkers, ter voorkoming van verval-sing met melkvreemde vetten. De vraag van dezelfde zijde, of het in de bedoeling ligt, om, min of meer in navolging van de aan slachthuizen gestelde eisen, communautaire voorschriften op te stellen, beantwoorden de ondergetekenden bevestigend. De E.E.G.-regeling houdende handelsnormen voor eieren kent reeds dergelijke eisen (verordeningen (E.E.G.) 1619/68 en (E.E.G.) 95/69), terwijl de voorstellen van de Commissie van de Europese Gemeenschappen voor verordeningen met betrekking tot boter en melk tevens in inrichtings-eisen voorzien.

Naar aanleiding van de vraag van deze leden in hoeverre door de controle-instellingen te gebruiken analysemethoden, b.v. ter bepaling van fysische constanten en kiemgetallen in zuivel en melkprodukten, reeds in voldoende mate binnen de E.E.G. zijn geharmoniseerd, merken de ondergetekenden op, dat voor wat melk en zuivelprodukten betreft uitsluitend een communautaire methode voor het bepalen van het gehalte van lactose in bepaalde veevoeders is vastgesteld. De ondergetekenden stemmen in met de opmerking van genoemde leden dat, niettegenstaande de reeds bestaande internationale standaarden (F.A.O./W.H.O.) de analysemethoden onderling kunnen verschillen en daardoor verschillende uitkomsten kunnen geven. Zij zijn dan ook van mening dat naar gelang de in de zes E.E.G.-landen bestaande kwaliteitsvoorschriften worden geharmoniseerd, tevens zonodig een harmonisatie van de analysemethoden dient plaats te vinden.

Van andere zijde werd opgemerkt, dat blijkens de toelichting het dienstig wordt geacht een limitatieve opsomming te geven van de eisen, te stellen aan de inrichting en het gebruik van bedrijfsgebouwen en machines; deze opsomming, aldus wordt van die zijde vervolgd, gaat echter uit boven hetgeen ter zake in de Warenwet is bepaald. Deze opmerking moet op een mis-verstand berusten.

Voorschriften als in dit lid bedoeld kunnen krachtens de Warenwet worden vastgesteld en zijn dan ook vervat in o.m. het Algemeen Besluit (Warenwet).

De vraag van die zelfde zijde gesteld, of niet moet worden vastgelegd, dat, indien in de Warenwet reeds zodanige eisen zijn vervat, een landbouwkwaliteitsbesluit niet verder kan gaan, evenmin als dit ten aanzien van eisen, in E.E.G.-verband te stellen, het geval zal mogen zijn, wordt door de ondergetekenden ontkennend beantwoord.

Het kan immers, eventueel uit hoofde van E.E.G.-regelingen, noodzakelijk zijn, dat voor bepaalde produkten welke aan hoge kwaliteitseisen moeten voldoen en waarvoor derhalve krachtens de Landbouwkwaliteitswet voorschriften worden vastgesteld, strengere eisen moeten gelden dan die, welke krachtens de Warenwet zijn gegeven.

De door leden, behorende tot de C.P.N.-fractie gestelde vraag of het in dit artikellid gestelde bij voorbaat rekening houdt met grotere bedrijfseenheden, zoals door de Europese Commissie worden voorgestaan, is de ondergetekenden niet geheel duidelijk. Voor zover in een landbouwkwaliteitsbesluit voorschriften worden gegeven ten aanzien van bedrijven, zullen deze in het algemeen zowel voor de grote als voor de kleine bedrijven gelden.

Artikel 2, lid 3. De leden van de V.V.D.-fractie zouden willen bepleiten, dat het hier gegeven voorschrift ruim zal worden geïnterpreteerd, in het bijzonder voor wat betreft de

advisering door de beroepsorganisaties. Bovendien waren die leden van oordeel, dat het met het oog op de uitvoerbaarheid van die regelingen noodzakelijk is, dat de controle-instellingen ook kunnen adviseren bij het ontwerpen van kwaliteitsregelingen. Deze leden meenden te weten, dat het vaak de controle-instellingen zijn, die in de praktijk de wenselijkheid van nadere regelingen zichtbaar maken. De ondergetekenden mogen naar aanleiding van het vorenstaande opmerken, dat een van de middelen waardoor de Regering ontplooiing van publiekrechtelijke bedrijfsorganen tracht te bevorderen, is het geven van voorrang aan die lichamen in het contact, dat de Regering met het bedrijfsleven heeft.

Aangezien de produkten waarvoor kwaliteitsregelingen zullen worden vastgesteld, in het algemeen ressorteren onder een of meer publiekrechtelijke lichamen, welke de gehele bedrijfstak omvatten, dient naar de mening van de ondergetekenden advies te worden gevraagd aan die lichamen en niet aan de vrije beroepsorganisaties.

Voor het overige is de eerste ondergetekende niet voornemens een enge toepassing te geven aan het hier bedoelde voorschrift. Reeds thans is gebruikelijk, dat de voorschriften krachtens of in verband met de Botermerkenwet 1905 en de Kaasmerkenwet 1911, alvorens te worden vastgesteld, om advies aan de Centrale Commissie voor de Botercontrolestations en de Centrale Commissie voor de Kaascontrolestations worden voorgelegd. Een voortzetting van dit gebruik na het tijdstip waarop het onderhavige ontwerp tot wet zal zijn verheven, ligt in het voornemen van de eerste ondergetekende.

Artikel 4. Met het oog op een ontwikkeling naar meer communautaire regelingen vroegen dezelfde leden zich naar aanleiding van dit artikel af, hoe bij het geven van nationale uitvoering aan E.E.G.-kwaliteitsregelingen, door andere landen of door de E.E.G. de „zwaarte” wordt beoordeeld van een verordening van een marktordenend orgaan tegenover een kwaliteitsbesluit van de centrale overheid.

De ondergetekenden wijzen erop, dat het ook thans voorkomt dat door middel van een verordening van een bedrijfslichaam uitvoering wordt gegeven aan E.E.G.-voorschriften.

Van bezwaren hiertegen van andere landen of van de organen van de E.E.G. is hun niet gebleken. Overigens wijzen de ondergetekenden erop, dat de taak van de produktschappen zich blijkens de in de instellingswetten aan deze lichamen verleende bevoegdheden, geenszins beperkt tot uitsluitend ordening van de markt.

De vraag door dezelfde leden gesteld, of het in de lijn der verwachting ligt, dat de bedrijfslichamen vooral een taak zullen hebben bij het geven van nadere uitvoering aan de kwaliteitsbesluiten als bedoeld in artikel 4 kan door de ondergetekenden niet zonder meer bevestigend worden beantwoord. De bedrijfslichamen kunnen immers krachtens hun autonome bevoegdheid ook zelf kwaliteitsregelingen vaststellen, in welk geval van uitvoering in medebewind geen sprake meer is.

Artikel 5, lid 3. De vraag van P.v.d.A.-zijde, in aansluiting op het in het algemene deel onder 3 gestelde, of aan dit artikellid niet behoort te worden toegevoegd, dat deze verordeningen slechts tot stand kunnen komen nadat de Consumenten Contact Commissies van de produktschappen of bedrijfschappen gehoord zijn, wordt door de ondergetekenden ontkennend beantwoord. Immers noch de Wet op de Bedrijfsorganisaties noch de betreffende instellingswetten of -besluiten kennen de bedoelde commissies, zodat het niet mogelijk is in deze wet een verplichting voor te schrijven tot het vragen van advies aan deze commissies.

Artikelen 6 tot en met 10. De ondergetekenden hebben met genoegen kennis genomen van de verklaring van de leden van de V.V.D.-fractie, dat zij met de voorgestelde procedure kunnen instemmen nu hierbij zeer nauw bij de bestaande situatie wordt aangesloten.

In verband met de toelichting bij de artikelen 6 en 7: „Praktijk is dat vaak volstaan moet worden met steekproeven; in dat

geval kan strikt genomen wellicht niet van keuring worden gesproken", maakten de leden, behorende bij de S.G.P.-fractie de opmerking, dat het werken met steekproeven in de praktijk niet zonder gevaar blijkt te zijn. Deze leden herinnerden aan de veelbelovende exportmogelijkheden voor consumptie-aardappelen naar het Verenigd Koninkrijk in het voorjaar 1958. Na steekproefsgewijze controle, aldus deze leden, werden toen partijen van verschillend ras en kwaliteit door elkaar gemengd en verscheept, wat reeds dadelijk een fatale inwerking had op de latere exportkansen en waarbij bovendien de nawerking zich nog geruime tijd deed gevoelen. Op grond van deze en mogelijk andere soortgelijke ervaringen, meenden deze leden aan het voorschrijven van algemene keuring met aanbrenging van merk, teken of bewijsstuk, zoals b.v. bij groenten en fruit reeds geschiedt, de voorkeur te moeten geven.

De ondergetekenden stemmen in zoverre met deze opmerkingen in dat een integrale keuring grotere zekerheid biedt dan een steekproefsgewijze keuring. Een integrale keuring is echter vooral in verband met de grote hoeveelheden van de te keuren produkten ondoenlijk, zodat in het algemeen, ook bij de keuring van groenten en fruit, met het nemen van steekproeven moet worden volstaan.

Deze wijze van keuren blijkt goed te voldoen.

Ten aanzien van het verstrekken van merken, tekens of bewijsstukken bestaat naar de mening van dezelfde leden het bezwaar, dat, wanneer deze gegeven worden aan snel aan kwaliteitsvermindering onderhevige goederen, het tegendeel bereikt kan worden van hetgeen de wet bedoelt. Deze leden menen, dat op grond van het bewijsstuk het risico bestaat, dat de afnemer in de waan gebracht kan worden, dat hij met een eerste klas produkt te doen heeft, waar het in feite die naam niet meer verdient. Naar aanleiding van deze opmerkingen wijzen de ondergetekenden erop dat juist om het genoemde risico te vermijden, aan de bewijsstukken een beperkte geldigheidsduur wordt toegekend, afhankelijk van de bederfelijkheid van de waar.

De vraag van de leden van de S.G.P.-fractie of het in de bedoeling ligt de in het eerste lid van artikel 8 geboden mogelijkheid inderdaad te benutten, beantwoorden de ondergetekenden bevestigend. Indien het bedrijfsleven zelf de werkzaamheden in verband met een kwaliteitsregeling ter hand wil nemen, wordt dit door de ondergetekenden toegejuicht.

Het verplicht aansluiten van producenten bij controlerende instanties is naar de mening van bedoelde leden in strijd met de vrijheid van het bedrijfsleven en wordt mitsdien door hen afgewezen. Hieromtrent merken de ondergetekenden op dat een verplichte aansluiting van alle bij vervaardiging of handel in een produkt betrokken bedrijven noodzakelijk kan zijn met het oog op de waarborging van een goede kwaliteit. Een verplichte aansluiting kent ook de Zaaizaad- en Plantgoedwet en praktisch eveneens de Landbouwwet 1938. Hoewel in dit stadium niet is te voorzien in welke gevallen de aansluiting een verplichtend karakter dient te hebben – uitvoerig overleg met het betrokken bedrijfsleven is hiervoor noodzakelijk – menen de meergenoemde leden ten onrechte dat het blijkens artikel 10, eerste lid, onder c, niet de bedoeling is betrokkenen tot aansluiting te verplichten. Immers, mede in verband met het in artikel 9, eerste lid, bepaalde, waaruit de mogelijkheid van een verplichting tot aansluiting voortvloeit, is in artikel 10 voorgeschreven, dat de controle-instelling iedereen als aangeslotene moet toelaten, die daartoe schriftelijk de wens te kennen geeft.

De vraag van de leden van de P.v.d.A.-fractie, met betrekking tot de in artikel 8 genoemde „rechtspersoonlijkheid bezittende, privaatrechtelijke instellingen" wordt door de ondergetekenden als volgt beantwoord.

Het ligt in het voornemen in beginsel de bestaande privaatrechtelijke controle-instellingen te handhaven, indien het bedrijfsleven hierop prijs stelt. Dit wil niet zeggen dat deze handhaving niet gepaard zou kunnen gaan met min of meer ingrijpende wijzigingen in de organisatie. Het is de eerste ondergetekende thans niet bekend of die alle zullen worden gehandhaafd, nieuwe in het leven worden geroepen, dan wel bestaande

hervormd. Zo bestudeert zoals hierboven reeds werd opgemerkt, een door de Centrale Zuivelcommissie ingestelde commissie reeds op het ogenblik de mogelijkheden van samenvoeging van in de zuivelsector werkzame stations.

Met betrekking tot de vraag van deze leden of het de bedoeling is keuring, het eventueel verstrekken van merken, tekens of bewijsstukken, alsmede de controle van bepaalde produkten op te dragen aan één en hetzelfde lichaam, dan wel de controle te doen verrichten door een andere instantie dan die welke met de keuring is belast, merken de ondergetekenden op, dat in het algemeen inderdaad keuring en controle in één hand zullen zijn, voor zover deze handelingen plaatsvinden bij de aangeslotenen van een controle-instelling, hoewel het systeem van het ontwerp alle mogelijkheden te dezen openlaat.

Voor wat de vraag betreft hoe de Ministers zich een bestuur met „een algemeen de belanghebbenden vertegenwoordigend karakter", als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onder d, denken, wijzen de ondergetekenden erop, dat in het bestuur in ieder geval de directe belanghebbenden, d.w.z. producenten en handelaren, op evenwichtige wijze, eventueel met inachtneming van de bestaande organisatorische verschillen, dienen te zijn vertegenwoordigd. Mede gezien de beperkte taak van de controle-instellingen, keuring en controle, ligt het naar de mening van de ondergetekenden niet voor de hand, dat in het bestuur de consumenten zijn vertegenwoordigd. Overigens is de bestuurssamenstelling een onderwerp, dat in eerste instantie het bedrijfsleven raakt; indien zou worden besloten de consumenten, dan wel, gezien het belang van de uitvoering van de kwaliteitsregelingen voor de gehele desbetreffende bedrijfstak een vertegenwoordiging van de werknemersorganisaties bij het bestuur te betrekken, staan de ondergetekenden hier niet bij voorbaat afwijzend tegenover.

Artikel 11. Leden van de K.V.P., A.R.P. en C.H.U. merken op, dat sommige controle-instellingen (o.a. het Z.K.B.) hun werkzaamheden door omslagen achteraf financieren. De vraag, of deze wijze van financiering ook onder de werking van dit artikellid toegestaan blijft, beantwoorden de ondergetekenden bevestigend. Terecht vroegen de leden van de V.V.D.-fractie, die het verstandig achtten, dat ernaar zal worden gestreefd de controle-instellingen een zo open mogelijk karakter te geven, zich in dit verband af, hoe het, ongeacht het rijkstoezicht op het financiële beheer, onder alle omstandigheden mogelijk zal zijn om van tevoren de tarieven van toezicht en keuring nauwkeurig aan te geven. Juist omdat dit niet altijd mogelijk is, dient met omslagen achteraf te kunnen worden gewerkt.

Artikel 12, lid 4. De vraag, of het niet wenselijk moet worden geacht, op het vaststellen van regelen als bedoeld in dit lid, ook het gestelde in het derde lid van artikel 2 van toepassing te doen zijn, wordt door de ondergetekenden ontkennend beantwoord. Het gaat immers om een aangelegenheid van beperkte strekking, waarbij de bedrijfsgenoten niet over de hele linie zijn betrokken, zoals bij regelen, als bedoeld in artikel 2.

Artikel 13, lid 1. In verband met de omstandigheid, dat de genoemde sancties slechts worden verbonden aan overtreding van het bij of krachtens een landbouwkwaliteitsbesluit bepaalde, wordt de vraag gesteld, of ook bij overtreding van het keuringsreglement, dat op artikel 10 berust en van andere reglementen, die niet op de grondslag van een landbouwkwaliteitsbesluit worden vastgesteld, deze sancties kunnen worden toegepast. Het antwoord op deze vraag luidt ontkennend. De noodzaak tot het stellen van sancties op overtreding van andere bepalingen dan die bij of krachtens Landbouwkwaliteitsbesluit vastgesteld is niet aanwezig. Immers, voor zover door controle-instellingen in reglementen voorschriften worden gegeven, zullen deze slechts betrekking kunnen hebben op onderwerpen in het ontwerp voorzien, met name op de gang van zaken bij keuring en het uitreiken van merken. De gebods- en verbods-

bepalingen zelf worden evenwel bij of krachtens Landbouwkwaliteitsbesluit geregeld.

In verband met de opmerking van leden van de K.V.P., P.v.d.A., V.V.D., A.R.- en C.H.U.-fracties, die betwijfelden of een boete van maximaal f 10 000 uit een oogpunt van preventie voldoende is om knoeierijen op grote schaal met succes tegen te gaan, wijzen de ondergetekenden erop dat dit maximum overeenkomt met de op grond van artikel 88 van de Zaaizaad- en Plantgoedwet tuchtrechtelijk op te leggen maximum geldboete. Het is overigens niet de bedoeling dat zeer ernstige knoeierijen tuchtrechtelijk worden afgedaan; deze dienen strafrechtelijk te worden vervolgd. Mocht hiertoe aanleiding bestaan, dan zal de vierde ondergetekende door een rondschriven de aandacht van het openbaar ministerie daarop vestigen. De Wet op de economische delicten biedt in de artikelen 6 tot en met 9 mogelijkheden tot het opleggen van een aan de ernst van de overtreding aangepaste straf en maatregel.

Artikel 13, lid 2. Met betrekking tot de vraag of de geldboeten mede kunnen dienen tot financiering van de controle-instellingen merken de ondergetekenden op, dat geldboeten dienen te worden bestemd voor doeleinden, welke alle aangeslotenen ter harte gaan, zoals b.v. bijzondere onderzoeken en sociale voorzieningen. In het algemeen behoren de geldboeten niet te worden aangewend voor financiering van de controle-instelling; de ondergetekenden achten het echter niet bij voorbaat uitgesloten dat deze gelden voor dit doel worden aangewend, indien daartoe een speciale aanleiding mocht bestaan.

Artikel 13, lid 3. Hoewel het streven om meer eenheid te brengen in de regeling van de tuchtrechtspraak door de fracties van de K.V.P., A.R. en C.H.U. werd ondersteund, merkten zij op, dat deze bepaling de mogelijkheid schept een volledig uniforme regeling van het tuchtrechtelijk optreden tot stand te brengen, hetgeen niet in overeenstemming zou zijn met de eigen aard van de instellingen en hun organisatorische verscheidenheid. Gevraagd wordt of, indien een dergelijke uniformiteit niet in de bedoeling ligt, het dan geen aanbeveling verdient dit in de formulering tot uitdrukking te brengen. Hieromtrent merken de ondergetekenden op, dat meer eenheid in de tuchtrechtspraak in ieder geval inhoudt dat voor de verschillende tuchtrechtelijke organen een aantal onderdelen van de regeling gelijkloidend is.

Hierbij is te denken aan de benoembaarheidsvereisten (voorzitter of secretaris dient jurist te zijn, geen bloed- of aanverwantschap), schorsing en ontslag van de leden van een tuchtrechtorgaan, de mogelijkheid dat de voorzitter seponereert of schikt, de termijnen voor oproeping ter zitting, ter inzage legging van stukken, mededeling van getuigen en deskundigen en de vereisten waaraan de uitspraak moet voldoen.

Daarentegen kan aan de controle-instellingen worden overgelaten – en de eerste ondergetekende is voornemens zulks te bevorderen ter gelegenheid van de vaststelling van de in artikel 13, lid 3, bedoelde regelen – de vaststelling van een tuchtreglement, o.m. inhoudende de aanwijzing van het tuchtrechtorgaan, de benoeming van voorzitter en leden, de regeling van de werkzaamheden.

Naar de mening van de ondergetekenden wordt aldus de eenheid bevorderd, zonder dat aan de eigen aard van de instellingen en hun organisatorische verscheidenheid geweld wordt aangedaan. Deze opzet strookt met die van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie.

In strijd echter met bovengenoemd streven naar eenheid is de suggestie van bedoelde fracties om in tegenstelling tot het voorstel de controle-instellingen zelf de *gehele* regeling van het tuchtrecht tot stand te doen brengen en in een – op grond van artikel 10, tweede lid, aan goedkeuring onderworpen – reglement neer te leggen. De ondergetekenden zien dan ook geen aanleiding deze suggestie te volgen.

Artikel 15. Naar aanleiding van de vraag, of de hier bedoelde opsporingsambtenaren rijksambtenaren zijn, wijzen de ondergetekenden erop, dat zulks niet altijd het geval is. Krachtens artikel 17 van de Wet op de economische delicten wordt opsporingsbevoegdheid verleend aan o.m. ambtenaren van rijks- en gemeentepolitie, ambtenaren der invoerrechten en accijnzen alsmede, na een desbetreffende aanwijzing, de ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst van het Ministerie van Landbouw en Visserij en die, in artikel 18 van de Warenwet bedoeld, de laatsten met het oog op overtreding van regelingen, bedoeld in het onderhavige ontwerp, betreffende onderwerpen, welke deels in een besluit krachtens de Warenwet zouden kunnen worden neergelegd.

De vraag of gedacht wordt aan de ambtenaren, die thans werkzaam zijn bij de rijksdiensten die worden opgeheven zodra de Landbouwkwaliteitswet in werking treedt, is de ondergetekenden niet duidelijk; een zodanige opheffing wordt niet overwogen.

De vraag of nieuwe ambtenaren moeten worden aangesteld wordt voor zover thans valt te voorzien ontkennend beantwoord; de vereiste opsporingsactiviteiten kunnen met het bestaande opsporingsapparaat worden verricht.

Vervolgens wordt de vraag gesteld, of de ondergetekenden reeds een gedachte hebben over de getalsverhouding tussen de ambtenaren, bedoeld in het eerste lid (opsporingsambtenaren) en personen in dienst van een controle-instelling, bedoeld in het derde lid. Deze vraag wordt ontkennend beantwoord, aangezien thans niet valt te voorzien welke controle-instellingen een dergelijke bevoegdheid voor bij hen in dienst zijnde personen nodig hebben.

De ondergetekenden vestigen er de aandacht op, dat onder de vigeur van de Landbouwwet 1938, die een soortgelijke bepaling kent, de bedoelde bevoegdheid slechts aan een beperkt aantal functionarissen van het Z.K.B. is toegekend.

Artikel 15, lid 4. Naar aanleiding van de vraag, waarom ook hier het derde lid van artikel 2 niet van toepassing wordt verklaard, wijzen de ondergetekenden erop, dat voor zover voorschriften krachtens deze bepaling worden vastgesteld deze slechts van louter technische aard zullen zijn.

De Minister van Landbouw en Visserij,
P. J. LARDINOIS.

De Minister van Economische Zaken,
R. J. NELISSEN.

*De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*
R. J. H. KRUISINGA.

De Minister van Justitie,
C. H. F. POLAK.